

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE



Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abonn. Dovenetelweg 57a 's-Gravenhage Tel. 68.45.41.
Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 01761 - 5154

W E E K B L A D

=====
nadruk verboden

18e jaargang nr.27

=====
8 maart 1974

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Dat weet U trouwens reeds, zodat u zelf nadenkt over alles, wat hier gebracht wordt. Ons onderwerp van heden werd door uzelf in het verleden voor deze avond gesteld en draagt de titel:

BEWUST EN VRIJ LEVEN
=====

Maar wat daarover te zeggen? Wij hebben eerst kort geleden een gehele avond over vrijheid gesproken. Vrijheid is hoogstens relatief denkbaar.

En bewust leven? Ik meen, dat bewustzijn toch ook wel alleen relatief gesteld kan worden. Dus vrij en bewust leven zou je moeten vertalen in een pogen iets vrijer en iets bewuster te leven. En vandaaruit wil ik dan verder gaan.

Wanneer je leeft, leef je in een wereld, die zeer veel belangrijke en interessante verschijnselen heeft. Deze verschijnselen liggen zo goed in de mensen zelf - b.v. uitingen, verandering van uitstraling - , als ook in de kleine, maar vaak intrigerende details van het bestaan rond je.

Een mens, die bewust wil gaan leven, dient zeker niet te beginnen met zich van de wereld af te sluiten, in zich kerende en wachtende in de hoop de algehele verlichting te vinden. Zo iets kun je eerst doen, wanneer je voldoende omtrent het leven weet. Maar dat weten vele mensen kennelijk nog niet.

Begin de wereld te bezien en zo intens mogelijk te constateren, wat daarin bestaat. Een mens, die vrij wil zijn zal verder nooit bijzonder maatschappelijk actief kunnen zijn. Dit klinkt u mogelijk vreemd in de oren, maar iemand die maatschappelijk actief wil zijn, is iemand, die in de gemeenschap

betekenis wil hebben en zich dus zal moeten voegen naar de regels, gebruiken en wetten van interactie, zoals die in een gemeenschap nu eenmaal gelden.

Iemand, die vrij wil zijn, moet daarom nooit erg maatschappelijk gaan doen. Wel moet hij rond zich zien en proberen te begrijpen, wat overal gebeurt. Hij moet zijn eigen leven binnen deze grenzen zoveel mogelijk blijven richten op datgene, wat voor hemzelf aanvaardbaar is. Hierdoor wordt hij, zowel t.a.v. de wereld als zichzelf, bewuster en bovendien vrijer ook.

Misschien zou je dit beter nog om kunnen draaien: Naarmate een mens bewuster wordt, wordt hij vrijer. Wanneer je immers weet, wat je eigen leven is en wat voor jou belangrijk is, wat in de wereld interessant en belangrijk is, plus de ontwikkelingen beseft, die zich rond je afspelen, zul je een veel grotere mogelijkheid vinden om die dingen te doen, die voor jou het aangenaamst en het beste zijn. Je kunt gemakkelijker je eigen weg gaan.

Dit nu is de enige vrijheid, die het leven in een menselijke vorm je toestaat.

Wat bewustwording betreft: vele mensen duiken in de vele theorieën. Ik ken zelfs jonge mensen, die rond hun 20e jaar begonnen een bepaalde theorie aan te hangen en zich voortdurend voorts van reeks stellingen naar reeks stellingen hebben voortgeslingerd met vele problemen onderweg, zonder ooit te beseffen, dat theorieën alleen weinig betekenis hebben.

De werkelijke betekenis van het leven ligt niet in de theorie, die men heeft leren kennen of beheersen, maar in datgene, wat men ondervindt en ondertussen dus ook nog is. Ik stel enkele regels:

Zijn bewustzijn vergroot men door een zo volledig mogelijke waarneming, erkenning en poging tot doorgronden van al, wat rond het ik kenbaar is.

Bewuster wordt men naarmate men meer uitgaat van het erkenbare en minder uitgaat van theorieën omtrent alles, wat dit kenbare eigenlijk zou moeten zijn.

Naarmate men bewuster wordt, zal men beter overzien, in welke wereld men leeft en daardoor ook eigen mogelijkheden binnen die wereld beter in kunnen schatten. Dit betekent, dat bewustwording ook een toename van het vermogen om vrij te zijn en vrijelijk volgens eigen inzicht te leven betekent.

Hoe echter moet ik bewustwording indelen? In de eerste plaats is er de ervaring. De dingen, die je in een boek leest, zijn erg interessant, maar de dingen die je meemaakt, zijn de dingen, die je werkelijk leert kennen.

Ook wanneer u honderdennalen hebt gehoord, wat het betekent om geopereerd te worden en vele operaties hebt bijgewoond, zul je toch zelf een operatie moeten hebben ondergaan, voor je alle spanningen voordien, de narcose, de postoperatieve pijnen, werkelijk leert kennen en zo kunt weten, wat een operatie voor een mens werkelijk is. En dit geldt evenzo voor alle dingen in het leven.

Je kunt zo gemakkelijk spreken over liefde, wanneer je nooit echt lief hebt gehad. Je kunt spreken over hartstocht, wanneer je zelfs steeds meer een kruising lijkt tussen een ijsco en een zuurbal. Maar je weet dan niet, wat deze woorden werkelijk betekenen.

Het blijkt gemakkelijk over alle dingen mooi te praten. Maar die zelf doormaken betekent toch weer heel iets anders. Wie zelf een hartstocht kent, onverschillig dewelke, zal eerst weten, hoe zij het gehele wezen kan beheersen, hoe alle denken steeds weer daartoe terug kan keren, hoe je gehele handelen hierdoor bepaald kan worden, hoe het een honger is, een hunkering, uiteindelijk voor jou zelfs een noodzaak wordt zonder welke je gevoelt, niet meer in leven te kunnen blijven.

Heb je dit eenmaal begrepen, dan zul je ook nooit meer lachen met de hartstochten van anderen, hoe vreemd die ook mogen lijken. Je zult dan immers de achtergrond van honger gedrevenheid en ellende beseffen, daaraan verbonden.

Het werkelijke begrip voor de wereld is grotendeels op eigen ervaring gebaseerd. Wat vinden wij nu? De mensen, die het meeste plegen te spreken over bewustwording, zijn degenen die een leven voerden, dat nogal erg regelmatig was.

Het zijn degenen, die eens voor discipline gevallen zijn en nu, vanuit deze discipline, vrijheid zoeken door over te gaan in de richting van de bewustwording.

Zolang de bewustwording echter voor deze mensen, zoals vaak het geval is, een theorie blijft en niet meer, bereiken zij niets.

Je kunt natuurlijk heel mooi voor jezelf omschrijven, wat God wel zou moeten zijn, maar je kunt Hem beter een deel van een seconde beleven. Dan weet je tenminste iets. En zeg niet, dat dit onmogelijk is. De ontmoeting tussen mens en God neemt wel degelijk een plaats in in het menselijke bestaan, maar komt zelden of niet tot stand, wanneer je alleen maar uitgaat van theoretische beschouwingen. Nogmaals: de ervaring is in het menselijke leven werkelijk bepalend, niet de theorie, die hij kent of onderschrijft. Laat ons daarvan nu eens verder uitgaan.

Wanneer ik een aantal ervaringen opdoe, zo werpen dezen in mij ook vragen op. Ik vraag mij b.v. af waarom. Op deze vraag zal ik een antwoord moeten vinden, dat echter steeds voor een deel in de wereld, maar voor een ander deel ook in mijzelf gevonden moet worden.

Vind ik deze verklaring voor beleving en gebeuren, dan zal ik steeds meer gaan beseffen, welke delen van het geheel rond mij mijn gevoel en besef bepalen. Hierdoor kom ik tot een toenemend bewustzijn, want ik ga begrijpen, wat er gaande is. Ik leef dan bewust, daar ik zoveel mogelijk alles zie, maar het ook verwerk. Ik vind dan in mijzelf antwoorden, die voor mij belangrijk zijn en voor mijn leven en mijn manier van denken mede bepalend kunnen zijn.

Om een vriend van mij te citeren: Zolang de mens gekneld staat in het corset van zelfrechtvaardiging en de b.h. van de zonde, zal hij zijn werkelijke figuur nimmer vrijelijk tot uiting kunnen brengen.

Een wat ondeugende vergelijking, waar echter wel wat in zit: Wanneer wij ons bestaan willen rechtvaardigen, doen wij iets overbodigs. Wij bestaan, dat behoeft niet verder gerechtvaardigd te worden, want het is een feit. Zoals wij onze belangrijkheid niet aan de wereld behoeven te bewijzen. Die belangrijkheid bezitten wij voor onszelf krachtens ons bestaan en daarmee kunnen wij volstaan.

Wat de zonden betreft: Een ieder kan je wel gaan vertellen

wat wel en niet mag. De gehele wereld lijkt soms te bestaan uit verbodsbepalingen. Gij zult, hoor je maar zelden, jij zult niet, klinkt steeds weer.

Wanneer je je met al die verboden bezig houdt, vraag je je onwillekeurig wel eens af, waarom die toch bestaan. God heeft de wereld geschapen. Daarmede is bijna een ieder het eens, evenals met het volgende: God is alwetend, algoedertierend, alliefdevol, almachtig.

Wijfelen doet men eerst, wanneer je stelt, dat in Gods ogen de schepping goed was, Maar bestrijden zal men het nog niet, want het staat in de bijbel: De 7e dag rustte God. Hij zag neer op het werk zijner handen en zag, dat het goed was.

Het gebruikelijke commentaar: Ja, maar dat was voor de zondeval. Maar gezien het voorgaande wist God dit toch reeds? Hij is alwetend. Op het ogenblik, dat hij de eerste vinger in de klei stak om er een Adam uit te maken of een ribstuk omtoverde tot Eva, wist Hij dus, wat er zou gebeuren. Anders zou hij de god, waarin men stelt te geloven, niet geweest zijn.

Dan zou het toch eigenlijk dwaas zijn, wanneer die God nu ging zeggen: Dit mag wel, dat mag niet. Zelfs het verbod te eten van de boom der kennis lijkt mij overdreven. Ik heb het gevoel, dat de werkelijke God in een dergelijk geval zou hebben gezegd: Je kunt kiezen. Wie van alle dingen eet, maar geen kennis zoekt, leeft in het paradijs. Op het ogenblik, dat je feiten leert kennen en verschillen gaat maken, zul je hierdoor zelf mede bepaald worden. Je zult dan verder willen gaan. Want wie eenmaal beseft: dit is goed, dat is kwaad, zal dan voor zich stellen: ik wil dus beter. Dit is het probleem van de mensen, zelfs van de vakbonden. Zij willen altijd beter, of het kan of niet. Wat moeilijkheden veroorzaakt, zodat de mensen moeten trachten hun brood te verdienen in het zweet huns aanschijns.

Dat is natuurlijk, zou ik zeggen. Laat je dus a.u.b. niet door anderen een gevoel van zondigheid aanpraten. Er zijn natuurlijk dingen, waarvan je aanvoelt, dat je die nu niet kunt doen. Doe je het toch, dan haal je een dwaasheid uit. Wil je die dwaasheid dan een zonde noemen voor jezelf, ga je gang. Maar zeg dan niet, dat God dit heeft bepaald, maar beseft dat dit ligt in je eigen leven en bewustzijn.

Daar begin je. Dus geen zonden, geen zelfrechtvaardiging en geen behoefte, betekenis te gewinnen op deze wereld en daardoor ook in de eeuwigheid.

Het denkbeeld betekenis te hebben voor de wereld is in feite kolder en zelfoverschatting. Wanneer je werkelijk bewust leven wilt, moet je niet leven om betekenis te hebben voor de wereld of zo, maar leef je op een bepaalde wijze, omdat dit voor jou de waarde en waarheid van je leven is, omdat je alleen zo de mogelijkheden van je leven erkent.

Leeft men op deze wijze, dan is men betrekkelijk vrij. Helaas zijn er mensen, die na een dergelijke opmerking mijnerzijds uitroepen: Maar waar gaat het dan heen? Zodra zij hun adem hebben terug gevonden, murmelen zij over groepssex, die mensonwaardig is, de pil, die een sacrilege is, daar zij het heilige leven belet te ontstaan, over het niet naar de kerk gaan, dat minachting of een wegvluchten voor God zou zijn en dergelijke zaken.

De extremisten onder hen kondigen zelfs op grond van de daden van de mensen de laatste dagen van de wereld aan. Maar ik vraag mij af, of dit nu de laatste dagen van dergelijke mensen zal betekenen of de ondergang van de wereld. Want die wereld bestaat nog wel een lange tijd, voor zij ondergaat.

Vergeten alle mensen, die op een dergelijke wijze reageren, niet een belangrijk punt? Niemand zegt tegen u, dat u mee moet doen aan groepssex, misdaad, druggebruik, onkerkelijkheid e.d. Op het ogenblik, dat men u zegt, dat u deze dingen moet doen, hebt u het recht u daartegen te verzetten - niet omdat het altijd verkeerd is, maar omdat het voor u verkeerd is volgens uw besef en u het voor u verkeerde niet behoeft te aanvaarden. Want dat is het belangrijke punt.

Wanneer er iets is, waarvan ik gevoel, dat het voor mij niet aanvaardbaar is, zal ik daaraan zelf niet mogen doen. De konsequenties neem je dan eventueel maar. Want zolang je jezelf trouw kunt blijven, heb je een innerlijke vrijheid.

Deze innerlijke vrijheid zal in je gehele leven een rol blijven spelen, ook al kom je soms even in de knel te zitten. Want je vrijheid is nu eenmaal niet onbeperkt. Maar door te leven, zoals je voelt, dat dit goed is, zul je je eigen integriteit van bestaan kunnen behouden. Je zult beter gaan begrijpen, wat voor mensen het zijn, die zich bezighouden met de dingen, die je voor jezelf verwerpt.

Wie zo reageert, zal wijzer worden en zal, ondanks de tijdelijke moeilijkheid, die een leven volgens eigen besef met zich kan brengen, later juister en met meer begrip voor de omstandigheden reageren.

De misverstanden, die uit mijn stellingen voort plegen te komen, zijn helaas vele. Ik heb zelfs iemand horen opmerken na een soortgelijk betoog: U bent er dus voor, dat men buitenechtelijk zijn genoegens zoekt?

Even dacht ik aan de horecaleuze: Uit, goed voor U. Toen antwoordde ik: Ik heb er niets op tegen. Wanneer iemand, die zelf voor zich onvermijdelijk en noodzakelijk vindt, terwijl hij er niemand onder laat lijden tenminste.

Maar daar lijdt iedereen toch onder, werd toen geroepen. Daaronder lijden lijkt mij een vorm van verwaandheid. Wanneer je trouw blijft aan een bepaalde mens, zo doe je dit, omdat je dit zelf op een dergelijke ogenblik noodzakelijk vindt. Het is dus denkbaar, dat je dit een tijd niet en een tijd wel doet zelfs. Dat hangt van je ervaring en besef af. Iedereen kan nu eenmaal veranderen. Wanneer je dit nu maar niet op rekening van een ander doet, lijkt mij dit volkomen natuurlijk. Dat heeft niet alleen te maken met vrijheid, maar wel degelijk vooral met bewustzijn en bewustwording.

Waarmede ik natuurlijk tegen zere schenen heb geschopt. Want zoiets neemt men niet. Je moogt alles zeggen over de kerk, over het zedenverval, maar moogt vooral niet komen aan de heilige koe van deze maatschappij, de basis van alles, de familie en de wettelijk geregelde familierelatie.

Maar is dan familie niet in feite alleen belangrijk, wanneer zij voor jullie belangrijk is? Jullie kunt toch niet terecht zeggen, hoe een ander moet denken en leven? Leef volgens je eigen inzichten en gevoelens, dat is voor een mens het belangrijkste, wat er bestaat. Breng desnoods offers om trouw te kunnen blijven aan hetgeen je voor jezelf als juist beseft.

En wanneer je jezelf eens een keer vergeet, zo kun je nog altijd tot jezelf zeggen: Ik ben dom geweest, ik zal trachten de schade te herstellen. Maar zeg nooit, dat een ander iets moet doen.

Bewustzijn betekent begrip voor de wereld en dat houdt ook in, dat je begrip moet hebben voor de vele verschillende wijzen, waarop een mens kan leven en denken. Bewustzijn houdt een grote reeks van ervaringen in, die je dan niet gebruikt om jezelf op te bouwen tot iets, wat boven de rest staat en dan wel eens even zal zeggen, hoe alles verder zal gaan gebeuren, maar iets, wat je gebruikt om een ieder te begrijpen, om met een ieder samen te kunnen werken, waar dit nodig is, terwijl je voor jezelf het recht blijft voorbehouden om zelf te leven en te zijn, zoals je gevoelt, dat innerlijk juist is.

Vaak hoor je dan als kommentaar op deze stelling: Maar met mensen als b.v. Luns en Gijsen kun je het toch niet eens zijn. Mijn antwoord: Niemand vraagt dit van u. Maar wanneer je je voldoende bewust bent van hetgeen het leven is, kun je je voorstellen, dat een Gijsen de behoefte heeft zich vast te klampen aan zijn pijp, zijn glimlach en de orthodoxie van zijn geloof, zoals een Luns zich aan gezag vastklampt, maar hij niet meer in staat is de vernieuwingen te verwerken op een andere wijze dan als antithese tot zijn persoonlijkheid. Dat is hun recht.

Deze mensen hebben het recht te denken en te streven, zoals zij goed achten. Wij behoeven daarom toch hun wegen nog niet te gaan?

Wanneer iemand op een bepaalde wijze wil leven, dan mag hij dit doen. Indien u op een andere wijze wilt leven, zo moogt u dit ook. Beiden zullen de gevolgen van hun wijze van leven moeten aanvaarden. Alleen een ding moogt u niet doen: Wat u bent alleen zijn ten koste van anderen. Op kosten van anderen kan soms nog, wanneer er sprake is van een vrije samenwerking, maar ten koste van anderen is altijd verkeerd.

Er zijn weer enkele konklusies mogelijk: Naarmate je bewuster bent zul je vrijer zijn, omdat je beter je eigen beperkingen begrijpt.

Naarmate je vrijer bent, zul je meer het bewustzijn, dat in je is, tot uiting kunnen brengen en zo ook meer krachten kunnen uiten, dan voordien u denkbaar leek.

Onthoudt dat je, wanneer je zegt, dat een ieder verkeerd handelt, je daarmee alleen duidelijk maakt, dat je zelf ook verkeerd bent.

Elk oordeel, dat u spreekt over een ander, reflecteert ook uw eigen wezen en eigen angsten en fouten.

Waarna wij over kunnen gaan tot een volgend deel van het betoeg. Een mens bestaat uit een stoffelijk lichaam en een geest, beschikt ook over een astraallichaam en in de geest kent hij een aantal verschillende functies, die men wel als verschillende voertuigen aanduidt.

Elke mens is gebonden, zolang hij op aarde leeft, aan zijn stoffelijk besef. Wat hij er ook verder verkrijgt uit vorige inkarnaties, uit geestelijke waarden, hij is en blijft een stoffelijke mens. Zelfs de hoogste stoffelijke bewustwording wordt door hem in menselijke termen uitgedrukt en maakt het hem niet mogelijk anders te zijn dan een mens.

Wanneer ik vrij ben, zo zal mijn vrijheid verder bestaan ,
naarmate ik meer geestelijk actief ben. Menselijk gezien zou
je kunnen stellen: Je daden staan aan kritiek bloot, je ge-
dachten niet, tenzij je die uitspreekt.

Wanneer ik in mijzelf krachten of besef ken, moet ik mij
niet af gaan vragen, wat daar nu eigenlijk aan de hand is en
hoe dat in elkaar zit. Dat kunnen wij altijd later nog wel
eens bezien. Wij moeten beginnen met ons af te vragen, wat
wij daarmee in en vanuit onszelf tot stand kunnen brengen.

Hebt u het gevoel in uzelf, dat u allerhande dingen
rond u aanvoelt? Goed, houdt er rekening mee en probeer er
iets mee te doen. Dan kunt u er later nog wel eens over na
gaan denken, of dit een inspirerende geest was, een vaste
geestelijke meester, eigen bewustwording, of zelfs God, die
door U sprak en u tot een soort profeet of profetes heeft
gemaakt.

Dergelijke vragen kan men zo nodig later stellen, maar
de praktijk gaat voor. Wanneer wij ontdekken, dat er in ons
krachten bestaan die invloed kunnen hebben op de wereld buiten
ons, moeten wij daarmee werken. Dan stellen wij op de duur
als vanzelf wel een relatie vast tussen onze geestelijke
waarden en onze stoffelijke mogelijkheden.

Onze vrijheid wordt dan ook groter, omdat veel van het-
geen wij stoffelijk niet zonder meer kunnen volbrengen, langs
geestelijke weg wel mogelijk is.

Wij kunnen door gebruik van onze geestelijke mogelijk-
heden de beperkingen van ons stoffelijk bestaan soms ten dele
opheffen.

Indien ik niet wil beseffen, wat er in mij bestaat, zal
dit voor mij onbereikbaar zijn. Indien er in mijn leven iets
bestaat, wat niet " gewoon " is, zo zal ik toch moeten
nagaan, wat dit zou kunnen betekenen en zijn. Ik moet alles ,
wat er tussen mijn geestelijk en uiterlijk leven bestaat ,
evenzeer bestuderen en evenzeer moeten proberen te begrij-
pen en doorzien als alles, wat buiten mij door mij beseft wordt.
Dit is bewustwording.

Naarmate ik juist begrijp, wat er in mij bestaat en
wat dit naar buiten toe betekenen kan, zal ik niet alleen
vrij worden, maar buitendien mijn ervaringen aanmerkelijk
uitbreiden, daar zij niet alleen op meerdere vlakken van
bewustzijn plaats zullen vinden, maar ook in de materie ,
zogoed als werking als in de vorm van een erkennen van geeste-
lijke kontakten.

Op deze wijze is een uitbreiden van het bewustzijn dus
alweer mede een verbetering van je mogelijkheden om vrij
te worden.

Een mens, die vrij is, fantaseert zo goed als een mens ,
die gebonden is. Een mens, die naar bewustwording streeft,
zal de fantasie evenmin schuwen.

Een mens, die iets wil hebben of bereiken, wat hij niet
heeft, fantaseert nu eenmaal daarover. In wezen is dit een
opsommen van alles, wat volgens jou voor jezelf mogelijk zou
moeten zijn, alles, wat je zou willen beleven of belang-
rijk zou kunnen zijn, wanneer je er mede zou kunnen werken.

Dan vertel je jezelf dit als een soort sprookje. De
dromer, de fantast, scheidt een soort wereld naast zijn eigen
wereld. Nu zijn er bepaalde waarden, die zowel in de eigen
wereld als in de fantasiewereld een belangrijke rol spelen.

Dat je fantaseert, is niet erg. Maar wanneer in de fantasie parallellen met je eigen wereld optreden, moet je beseffen, dat dit waarden zijn, die bestaan. Je moet je er van bewust worden, dat je vele dingen in je dromen ook in je eigen wereld mogelijk acht. Vraag je dan tevens af, waarom zij tot nu toe in je eigen wereld niet mogelijk zijn.

Soms blijkt dan, dat je daaraan werkelijk niets kunt doen. In vele gevallen echter blijkt, dat je daaraan zelf wel degelijk iets kunt veranderen, omdat het geheel samenhangt met je houding tegenover de mensen, eigen gevoelens en de wijze, waarop je eigen innerlijke krachten probeert te openbaren.

Heb je dit eenmaal beseft, dan neem je het stukje van de fantasie, dat met de werkelijkheid verbonden lijkt en probeert het om te zetten in de praktijk. Heb je gedroomd van krachten, die dit mogelijk zouden maken, zeg dan niet, dat dit alleen in een droom mogelijk is. Zoek dan in jezelf of door jezelf dergelijke krachten op te wekken. Vraag je daarbij niet af, waar zij dan wel vandaan komen. Dat kun je later nog altijd wel doen. Werk er eerst mee, zover je kunt.

Je zult dan ontdekken, soms tot eigen grote verbazing, dat je vaak zeer vele geestelijke krachten op kunt brengen en dat je vaak door je gedachten en de kracht, die daarvan uitgaat, je relatie met de wereld sterk kunt beïnvloeden.

Je kunt niet de wereld veranderen door gedachtenkracht, maar je kunt wel de relatie tussen jouzelf en de wereld door gedachtenkracht beïnvloeden en wijzigen.

Zo word je vrijer en zul je gelijktijdig gaan beseffen, hoe belangrijk je gedachtenleven wel is. Er is een reeks van de 10 geboden, waarbij er een nogal eens terzijde wordt gelaten: Gij zult niet begeren van hetgeen uw naaste toebehoort. Je moogt niet begeren. De mens is geneigd te stellen: Daarmee doe ik toch niemand kwaad?

Met begeren alleen zul je een ander zelden werkelijk schaden. Maar jezelf schaad je daarmee wel en dat is de moeilijkheid.

Door dingen te begeren, die je erkent als eigendom van een ander, breng je jezelf in een situatie van onrecht. Dit besef zal in je kontakten met de wereld een rol spelen. Het maakt je minder vrij en belet je gelijktijdig te beseffen, wat je in die wereld werkelijk bent, kunt en zou kunnen worden. Het is een rem op je besef, zowel als op je vrijheid van handelen.

Wanneer de mens bewuster wordt, zal hij op de duur beseffen zijn gedachtenleven evenzeer te moeten oefenen en beheersen als zijn stoffelijk gedrag.

Ook in de gedachten zou een soort terughoudendheid een rol moeten spelen, respect voor de ander een grote rol moeten spelen, naast een besef van hetgeen je zelf bent en wilt.

Draag in deze gevallen liever niets over op symbolen, zoals die bij een ander schijnen te bestaan. Besef bovendien dat je vaak dwaas bent. De mens, die het eten begeert, dat een ander op het bord heeft, doet dit vaak niet, omdat de eigen maaltijd hem niet smaakt, maar alleen omdat hij het gevoel heeft, dat het andere altijd beter is. Waarbij men vaak constateert, dat op beide borden in feite het zelfde menu te vinden is.

Wanneer je respect hebt voor de ander en begrip voor jezelf en je eigen gedachtenwereld, zal je aandacht anders gericht zijn. Je kijkt naar jezelf en de ander, ook in gedachten en gaat niet alleen meer van jezelf uit.

Je stelt relaties dan ook niet alleen meer als een stoffelijk iets, maar wel degelijk mede als een geestelijk bestaande kracht en waarde. Je bent dan ook beter in staat te weten, wat je werkelijk wilt en kunt zijn, zonder daardoor andere te belasten, of voor de gevolgen daarvan anderen aansprakelijk te willen stellen.

Wie zo in gedachten en daardoor ook op een geestelijk niveau zich steeds meer bewust wordt van al, wat voor het ik van werkelijk belang is, zal hierdoor niet alleen geestelijk vrijer zijn, maar ook stoffelijk meer mogelijkheden vinden. Daarnaast zal hij steeds beter beseffen, hoe betrekkelijk alle dingen zijn.

Over de betrekkelijkheid van alle dingen wil ik in dit verband het volgende stellen:

Wij overschatten zowel op aarde als in de geest vaak de dingen, omdat wij niet begrijpen, wat zij werkelijk zijn. Voor het kind b.v. kan het zuurtje nu belangrijker zijn dan de volle maaltijd over een uur. Toch is het zuurtje alleen smaakstrelingen, tandenbederf, terwijl de maaltijd voor een goede gezondheid noodzakelijk is.

Wanneer wij begrijpen, hoeveel van hetgeen wij belangrijk noemen, even betrekkelijk is in zijn waarde als het zuurtje, zullen wij aandacht kunnen gaan geven aan al, wat werkelijk belangrijk is voor ons geluk, onze innerlijke vrijheid en onze ontwikkeling. Hierdoor zullen wij meer nadruk kunnen leggen op hetgeen voor ons wezenlijk is, alles wat in geest en stof werkelijk bij ons behoort en voor ons zelfs onmisbaar is.

Door dit begrip voor de betrekkelijkheid der dingen kunnen wij dan uit de vaak voloptueuze vorm van onze wensen de botten halen, die ons werkelijk maken tot wat wij zijn. Daaraan zullen wij dan in de eerste plaats aandacht geven.

Wie zich bezig houdt met hetgeen voor zijn innerlijk wezen en uiterlijk bestaan werkelijk essentieel is, zal met vol begrip voor het waarom en hoe vrijer tegenover de wereld staan.

Je houdt je vaak met dingen bezig, die geen enkele betekenis hebben. Wanneer u naar een voetbalwedstrijd kijkt, kunt u natuurlijk een halve collaps daaraan overhouden. Wanneer u dit een prettig amusement vindt, zal zelfs niemand het u mogen verbieden.

Maar is dat nu werkelijk zo belangrijk voor U? Het is ontspanning, een van de vele vormen van ontspanning, die voor u mogelijk zijn. Het is een keuze, maar op zich is dit niet belangrijk. Wat wel belangrijk is?

Er komt een mens bij u om raad, juist wanneer u naar een wedstrijd toe wilt gaan. Dan is die medemens wel belangrijk, wanneer je tenminste beseft, welke plicht je als mens tegenover een medemens bezit.

Dan zul je geen spijt hebben de wedstrijd te missen, wanneer je maar in staat bent de ander werkelijke hulp of raad te geven. Een mogelijk dwaas, maar voor mij sprekend voorbeeld.

Ik probeer hiermede duidelijk te maken, dat betrekkelijkheid betekent, dat de dingen alleen in een bepaald verband belangrijk zijn. Wanneer dit verband voor ons wezen niet essentieel is, bestaat er in wezen voor ons geen belangrijkheid en blijft alles alleen maar deel van een uiterlijkheid.

Houdt men zich hiermede bewust bezig, dan vindt men allereerst naar buiten toe een gevoel van vrijheid, daar men zich gaat afvragen, waarom men zich bezig zou houden met dergelijke onbelangrijke zaken. Ook innerlijk komt men echter tot een grotere vrijheid, daar men leert het onbelangrijke terzijde te schuiven en zo een meer directe toegang vindt tot de delen van eigen wezen, waarin de werkelijke krachten daarvan en het werkelijke besef daarvan zijn gelegen. Men wordt bewuster, kan meer uit eigen innerlijk putten, bereikt meer en wordt ook t.a.v. de kosmos steeds meer harmonisch.

Wat ons brengt bij diversen en praktische wenken. Wie vrij en bewust wil leven, zal tot zijn spijt moeten ontdekken, dat de eeste vrijheid die je moet beoefenen, inhoudt, dat je alle recht op vrijheid bij anderen dient te erkennen.

Eerst hij, die het recht van anderen op hun vrijheid erkent, zal juist, verantwoord en voor zich aanvaardbaar zijn eigen vrijheden kunnen nemen.

Een mens, die alleen materieel en verstandelijk leeft, zal hierdoor voortdurend spanningen opbouwen, daar hij niet in staat is het verdere deel van zijn ik voldoende aan het woord te laten komen.

Daarom is het belangrijk, dat men, al is het soms maar enkele ogenblikken, zich mede wijdt aan geestelijke zaken. Mijn praktische wenk in deze:

Wanneer u er maar enigszins tijd voor kunt vinden: mediteer elke morgen en avond een ogenblik. U hoeft dit niet langer te doen dan een uur, maar wanneer het even mogelijk is, zou men twee maal per dag toch iets meer dan 5 minuten hiervoor uit moeten trekken.

Je moet dan even proberen niet gericht te denken. Laat je gedachten dwalen, terwijl je in jezelf het denkbeeld, of gevoel aan licht - of kracht - vasthoudt. De rest laat je verwazen, tot je rond het innerlijke licht de uiterlijkheden alleen nog maar als een soort mist ervaart.

Zo stel je jezelf in staat lichamenlijk, mentaal en geestelijk tot ontspanning te komen, je volle energie terug te vinden. Je beschikt dan over alle kracht, die je nodig hebt om zowel geestelijke als stoffelijke taken op je te nemen en juist te volbrengen.

Nog enkele tips: Wanneer u woedend bent, zoek iets, wat toch al kapot moet. Verniel het. Dat lucht u op en laat geen spijt achter, daar dat ding toch al weg moest. Bovendien wint u weer wat ruimte in uw omgeving, zodat uw energie dan niet geheel nutteloos verspild werd.

Wanneer u de wereld zwartgallig beziet, moet u de wereld voorlopig met rust laten en eerst iets doen aan uw eigen humeur. De wereld kunt u immers niet snel veranderen. Uzelf kunt u echter vaak wel in korte tijd wat veranderen, andere inzichten gewinnen ook. Daardoor komt u dan als vanzelf opeens een stukje verder.

Hoe je jezelf veranderen moet in dit geval? Wanneer je werkelijk diep in de put zit vraag je dan eens af, wat de

moeite in het leven toch nog wel waard is. Neem vervolgens je voor om de dingen, die nu de moeite waard lijken, eens extra te genieten. Dan zul je als vanzelf de duisternis van je wereld wat zien veranderen. In je wordt het, door de positieve voornemens, wat lichter. Je kunt dan de wereld weer beter aan en zult daarin vaak meer kunnen bereiken, dan je voor mogelijk hield.

Een praktisch voorbeeld? Wanneer je altijd op zondag eten krijgt, dat je buitengewoon lekker vindt, pieker dan niet over het eten van vandaag, waaraan je toch niets meer kunt veranderen. Herinner je, hoe goed het eten verleden zondag was en hoe lekker het overmorgen je weer zal smaken.

Zeg nooit tegen jezelf: dit heb ik niet, wanneer je daaraan niet toe kunt voegen: maar dit heb ik nog. Dat is het belangrijkste.

Indien u behoefte hebt te werken met magische en andere paranormale krachten, begin dan u te realiseren, dat u nooit kunt werken met iets, wat u niet hebt. Vraag u dan eerst eens even af, wat u volgens uw eigen innerlijk gevoelen misschien zou kunnen. Probeer die dingen.

U zult zien, dat in dan vaak resultaten zult boeken, terwijl degene, die uitgaat van het wenselijke en beseffende, dat hijzelf dit niet zal kunnen, het overdraagt aan God of de geest, er meestal heel weinig van terecht brengt.

Beroep u nooit op God om uw gelijk te bewijzen, wel om uw tekorten aan kracht en inzicht aan te vullen.

Verwacht nooit, dat de geest voor u datgene zal volbrengen, waarvoor u zelf in feite te lui bent. Wat voor sommigen een belangrijke tip zou kunnen zijn: Alleen hij, die zelf probeert met alle krachten, kan door de geest geholpen worden om beter en eerder te slagen.

Denk niet, dat alle wijsheid uit de geest komt danwel uit de mensen. Wijsheid bestaat overal, waar een inzicht in de essentiële waarden en toestanden voorkomt.

Probeer de wijsheid van anderen eerst te begrijpen. Verzamel alleen wijsheden, die u begrijpt, maar wees dan ook niet bang voor plagiaat en gebruik ze. Het is beter een wijsheid, die je van een ander hebt gekregen, te herhalen en toe te passen, dan een eigen wijsheid te berde te brengen, die nergens op slaat.

Probeer in je denken altijd veelzijdig te zijn. Zoals de mens in zijn leven een zekere veelzijdigheid nodig heeft om als mens stoffelijk harmonisch te kunnen bestaan, zo is dit ook op geestelijk terrein.

Naarmate wij ons in ons geestelijk streven meer beperken tot een enkel gebied of streven, belasten wij onszelf meer daar wij dan niet meer het evenwicht blijken te bezitten om in ons bestaan werkelijk te presteren.

Luister altijd naar de mening van anderen. Vraag je af, met welke punten je het niet eens bent. Na het opsommen van deze punten moet je jezelf voorhouden, dat je het dus met de rest wel eens bent. Probeer dan op grond van uw eigen aanvaarding en tegenwerpingen een gebied te vinden, waarop u met de ander tot grotere eenheid kunt komen.

Dit helpt u inzicht en juiste reactie te verkrijgen in filosofische en godsdienstige kwesties en draagt zelfs bij tot een betere wetenschappelijke benadering van bepaalde problemen.

Onthoudt verder: eerste ingevingen zijn niet noodzakelijk juist, maar vormen een indicatie t.a.v. uw eigen instelling en mogelijkheden van het ogenblik.

Een eerste ingeving is een goed uitgangspunt, zover het een actie van uzelf betreft, het is echter geen goed uitgangspunt zover het de beoordeling van anderen betreft.

Indien u met dit alles gaat werken, zo zult u tot de ontdekking komen: Ik ben wel niet vrij, maar ik voel mij wat minder de gevangene van de omstandigheden. U zult daarbij tot de konklusie komen: Ik ben nog geen volbewust mens, maar ik ga steeds iets meer begrijpen van alles, wat mijzelf beweegt en wat er in de wereld bestaat.

Wees daar dan mee tevreden. Hij, die altijd probeert net iets meer te begrijpen dan nu mogelijk is, iets meer zichzelf te zijn dan nu mogelijk is, zal desondanks zijn innerlijke harmonie nog wel kunnen bewaren en is zo op weg naar de goddelijke werkelijkheid. Maar hij, die altijd veel meer wil bereiken en begrijpen dan tot zijn mogelijkheden behoort, meer wil zijn dan hij nu is ook, stelt zich 'n taak, waarbij hij voortdurend tekort zal moeten blijven schieten en werkt zo voor zich mislukkingen zowel als mismoedigheid sterk in de hand.

Wat mij brengt tot een slotthese. Ik heb u een aantal punten gegeven, mogelijk wat op zijn boerenfluitjes. Ik had er mogelijk beter een heel plechtig betoog van kunnen maken. Maar plechtigheid past niet bij mijn wezen. Wanneer ik toch komedie zou proberen te spelen, zou ik hierdoor iets van mijn eigen uitstraling en hetgeen ik u daardoor over kan dragen, hebben afgeremd. Vandaar.....

Ook ik ben niet vrij. Ik ben vrijer dan u in vele opzichten. Maar geheel vrij ben ik niet. Ik ben bewust. Mogelijk ben ik soms wat bewuster op bepaalde punten dan u. Op andere ben ik echter mogelijk weer uw mindere.

Voor mij is het echter bovenal belangrijk, dat ik mijzelf ben. Daarom neem ik aan, dat voor vele anderen hetzelfde zal gelden. U bent veel meer en u kunt veel meer, dan u van uzelf gemeenlijk pleegt te denken.

Maar doe dan eens iets, waarvan je aanneemt, dat het misschien voor jou mogelijk zou zijn, al is het maar om jezelf te bewijzen, in hoeverre je gevoelens t.a.v. je mogelijkheden juist of onjuist zijn.

Praat niet te veel over theorieën, houd je vooral bezig met de praktijk, ook wanneer de praktijk wel eens tegenvalt. Voor mij betekent helaas een deel van de praktijk b.v., dat ik regelmatig in gezelschappen als het uwe theorieën zit op te spuiten.

Maar doe wat je kunt, doe het zo goed mogelijk en bindt niemand aan je daden, bindt niemand aan je woorden. Besef, dat in het geheel van de schepping voor ons een vrijheid kan bestaan, die onbegrensd is en dat ons bewustzijn ons kan helpen steeds meer van de schepping te begrijpen.

Weet, dat werkelijke vrijheid niet in een bepaalde daad ligt, maar eerder schuilt in een bepaalde mentaliteit.

Onze bewustwording is geen verzamelen van kennis en feiten, maar een éénklank vinden met het gebaren rond je, waardoor dit in je gaat spreken.

Wanneer een bioloog de wording van een mens geheel kan

beschrijven, ontsnapt hem veel van 't essentiële van het menszijn. Wie in zich het menszijn ervaart, weet daarover echter alles. Meer, dan de bioloog mogelijk weet.

Wanneer je voor een enkel ogenblik één kunt zijn met een grassprietje, weet je meer over gras dan de beste tuinman je aan feiten ooit kan vertellen.

U kunt u langzaam maar zeker leren identificeren met steeds meer delen van de kosmos, geestelijke zowel als materiële. Dat is uw groeiende vrijheid.

Maar om dit te bereiken moet u ook aanvaarden, dat de verbondenheid met alle dingen voor u bestaat, dient u zich er bewust van te zijn - aan de hand van uw ervaringen en behoeften tot ervaren. U dient steeds weer te registreren, wat u bent en wat de wereld in wezen voor u betekent.

Wanneer u dit doet, hebt u tenminste iets waargemaakt van hetgeen in uw titel zo fier vermeld stond, want dan bent u inderdaad gekomen tot een iets bewuster en een iets vrijer leven.

Na de pauze zullen wij horen, wat U daarover nog te vertellen hebt. Ik hoop in ieder geval mijn zienswijze duidelijk te hebben gemaakt.

Ik wens u een aangename pauze.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Zo, vrienden.

Nu komen uw vragen, opmerkingen en commentaren aan de beurt.

x Kunt u met voorbeelden toelichten, waarom je de fouten, die je bij anderen ziet, eerst bij jezelf moet zoeken?

- De Duitser zegt het op fraaie toon: Dem Reine is alles rein. Wat wel waar is. Wanneer je fouten bij een ander ziet, zijn dit dingen, die je kunt beseffen. En hoe zou je iets kunnen beseffen, wanneer het niet in je mede bestaat?

Datgene, wat de mensen bij anderen het meeste afkeuren, is gemeenlijk ook datgene, wat zij bij zichzelf het meeste vrezen.

Wanneer je als mens eenmaal begrijpt, dat er een relatie moet bestaan, tussen hetgeen je in de wereld verwerpt en datgene, wat er in jezelf bestaat, zul je de verhoudingen wat beter beseffen.

x Hoe begrijp je dat?

- Door elke maal, wanneer je constateert, dat er iets in de wereld verkeerd gaat, je af te vragen, welke redenen je hebt voor deze zienswijze en bovendien te stellen, dat er in jou, om dit te kunnen beseffen en konstateren, iets vergelijkbaars aan eigenschappen en/of ervaring aanwezig moet zijn. Vraag je af, wat dit wel is.

De meeste mensen durven met hun zelfonderzoek echter niet al te ver doorgaan, omdat zij kennelijk bang zijn voor alles, wat er dan in hen zelf los zou komen.

x Is het een bestaand tegendeel, waardoor je iets herkent?

- Niet bepaald. Je oordeelt natuurlijk, omdat je twee tegendelen erkent. Daardoor kom je tot gradatie en mede tot

tot een beoordeling.

Maar het is gemeenlijk toch wel zo, dat, wanneer je zegt, dat iets slecht is, er in jou een oorzaak voor dit oordeel bestaat. De reden ligt dus nimmer bij een ander en vormt nooit een werkelijke tegenstelling tot het gekonstateerde.

Wanneer je zegt, dat iets gevaarlijk is, kun je daar gelijk in hebben. Maar in jezelf moet dan een angst bestaan, dan wel een ervaring, waaruit dit oordeel voortkomt. Vraag je af, waarom je iets gevaarlijk vindt. Je zult dan b.v. constateren, dat sommige mensen hardrijden met een auto voor anderen gevaarlijk vinden, omdat zij zelf niet in staat zijn snel genoeg te reageren. Dit is alleen een voorbeeld.

Het is volgens mij niet het innerlijk bezitten van het tegengestelde. Er is altijd in jezelf een relatie, die direct samenhangt met je oordeel. Je kunt dan wel naar het tegengestelde streven, maar dit betekent nog niet, dat het in jou als werkelijkheid bestaat.

Voorbeeld: bepaalde mensen streven naar vrijheid, maar blijken gelijktijdig anderen hun eigen vrijheden niet te gunnen. Hun verwerpen van onderdrukking impliceert dus, dat zij gaarne zelf in een dergelijke positie zouden verkeren en in de maatschappij hun maatstaven aan anderen op zouden kunnen leggen.

Anderen plaatsen zich buiten de maatschappij, die zij veroordelen, maar blijken gelijktijdig er naar te streven voor zich alles te verwerven, wat binnen die maatschappij normalerwijze tussen de mensen en als bezit bestaat.

Juist daarom lijkt het mij zo belangrijk, dat de mensen in zich trachten te begrijpen, waarom zij verwerpen veroordelen of goedheten en aanvaarden. Zij zouden dan immers beter beseffen, wat zijzelf in wezen zijn.

En eerst wanneer je jezelf redelijk goed kent, kun je je altijd betrekkelijk blijvende vrijheid uitbreiden en zo meer harmonisch leven als dat, wat je zelf bent, terwijl je bewuster wordt van alles, wat zich afspeelt in de wereld en vooral met de relatie tussen jouzelf en die wereld.

x U stelt, volgens mij terecht, dat er in jezelf een oorzaak moet zijn, waardoor je tot een oordeel komt. Maar kan deze niet veroorzaakt zijn door b.v. bejegening door anderen e.d.

- Waar. Maar door de ervaring hebt u een besef van het onaangename in u, zij het als een vrees, zij het als een begeerte.

U moogt niet stellen, dat hetgeen u afkeurt, precies zo een eigenschap van u is, maar wel dient u te beseffen, dat elke besefte waarde ook in u bestaat, onverschillig in welke relatie.

Zelfs in een esthetisch oordeel blijkt dit waar te zijn. Wij zien bepaalde mensen abstractie hoog aanslaan en nastreven, omdat zij bang zijn voor de werkelijkheid. Iets wat in de hedendaagse kunst wel een zeer opvallend verschijnsel is geworden.

Mensen, die een konflikt kennen met de werkelijkheid, zijn geneigd zich abstract uit te drukken en daardoor de werkelijkheid van gevoelen en ervaren a.h.w. om te zetten in voor hun gevoel meer vrijblijvende symbolen.

Komen zij echter zover, dat zij de werkelijkheid weer beter kunnen aanvaarden, dan blijken zij later niet meer

in staat te zijn, hun vroegere werkelijkheidsvisie terug te vinden uit deze symbolen.

Bij muziek zien wij iets dergelijks. De z.g. Underground-muziek is grotendeels bewust atonaal en amelodisch. Deze mensen scheppen een verwarring, niet omdat zij deze werkelijk - zoals zij beweren in de wereld rond hen zien - maar eenvoudig omdat zij niet in staat zijn in zich een harmonie met die wereld te bereiken. Zij projecteren dan hun innerlijke toestand op de wereld en veroordelen dezen om dat, wat zij in zich dragen.

Al deze mensen beweren natuurlijk geïnspireerd te worden door hetgeen zij in de wereld zien, maar beseffen niet, dat, wat zij weergeven, niet de wereld is, maar hun eigen relatie met die wereld.

x Wilt u dit ook nog even toelichten i.v.m. de moderne
- bouwkunde, de hoge flats e.d.?

Ook dit lijkt mij in de meeste gevallen mede een uiting van een beleefde disharmonie. Ik zie daarin vooral de angst voor het sentiment.

De moderne mens, die wat bereikt, is bang voor gevoelens, juist omdat hij beseft innerlijk wel romantisch te kunnen zijn en gevoelig te kunnen zijn, maar gelijktijdig vreest, dat een hiermede bewust leven hem teveel zou gaan kosten.

Hij gaat daarom in alles zoveel mogelijk uit van utiliteit, van zakelijkheid. In die zakelijkheid ontvlucht men dan aan eigen behoeften, die naar men vreest in die wereld niet aanvaard zullen worden.

In de moderne stedenbouw ziet men dit opmerkelijk vaak. Deze is immers niet zo utilitair, als zij voorgeeft te zijn. De zakelijkheid van de moderne bouw is bij nadere beschouwing vaak een pseudozakelijkheid.

De indeling van vele moderne woningen b.v. is zo onpraktisch, als je je maar indenken kunt. Degenen, die deze woningen scheppen, doen dit op een wijze, waardoor zij tot anderen kunnen zeggen zakelijk te zijn en het beste gebruik te maken van de ruimte en beschikbare middelen.

Zij vergeten hierbij maar al te vaak, dat de indeling van de ruimte en de gehele opzet alleen vanuit hun eigen visie op het gebruik daarvan zakelijk en verantwoord is, terwijl iemand, die het anders indeelt, andere eisen stelt, daarmee alleen maar steeds meer ellende ervaart.

Ik geloof b.v. nog niet in een keuken, die geheel opgaat in de woonruimte. Vooral niet, wanneer ma des middags in overeenstemming met de reclame voor de kinderen voortdurend frites moet bakken. Want dan kun je desavonds briden in de braadpan, tenzij je weer zeer kostbare en energieverblindende voorzieningen treft als afzuiginstallaties e.d.

Men dwingt dus anderen tot het aanvaarden van een bepaalde indeling - studie b.v. zal in deze woonruimte wel wat moeilijker zijn - en jaagt hen op kosten omentwille van een schijnzakelijkheid, terwijl een werkelijk zakelijk iemand beseft, dat met een goed geventileerde keuken, die eventueel over een afsluitbaar, maar ruim doorgeefluik beschikt, hetzelfde bereikt zou kunnen worden.

Bij de z.g. open keuken is bovendien het veranderen van de bestemming van het vertrek onmogelijk geworden. Je kunt er moeilijk een slaapkamer van maken, zelfs wanneer dit voor jou wenselijk is. Enz.

De moderne bouwer en architect dwingt maar al te vaak een ander in zijn eigen denken en gebruikspatroon, noemt dit zakelijk en verantwoord en tracht zijn niet-rationele opzet in vele gevallen nog extra te verhullen, door een uiterlijk zeer strakke opzet er van te maken.

Hiertegen heb ik bezwaar. Ik vind het krankzinnig, dat men zeer dure woningen in b.v. 10 woonlagen bouwt, terwijl op de 10 woningen mogelijk twee garages zijn voorzien. Want de mensen, die de huur of de prijs van deze woningen kunnen betalen, hebben ook een auto, die zij volgens mij dan ook onder dienen te kunnen brengen.

Elders zien wij grote blokken z.g. volkswoningen, waarbij elke tweede woning een garage heeft, terwijl degenen die hier wonen - en gedwongen zijn de garage mede te betalen, nodig of niet - geen middelen hebben om zelf een auto te onderhouden, daar de huren reeds een te groot deel van hun inkomen opslokken. Waarna de als garage bedoelde ruimten dan maar als opslag voor allerhande rommel gebruikt worden en overlast kunnen betekenen, brandgevaar e.d.

Men bouwt grote kantoren, die in feite allen 'n extra last betekenen voor bedrijfsleven en overheid, alleen maar om vooral te laten zien, hoe zakelijk en perfect men zijn taak benadert. Dwaasheid.

De mens van heden gaat in de bouw niet meer uit van dat, wat voor allen leefbaar is, wat de mens de mogelijkheid biedt om zichzelf te zijn. Men gaat uit van beelden, die door eigen ik mogelijk als goed en groots ervaren worden - vooral, omdat men zelf daarin niet behoeft te werken of te wonen en roemt dan zijn rationaliteit.

Voorbeeld in uw stad: Het Ministerie van Waterstaat. U zal opvallen, dat de indeling van 't gebouw niet zeer rationeel is. Er moeten vaak grote afstanden worden afgelegd van de ene afdeling naar de andere.

Men heeft aan luchtverversing gedacht, maar deze niet berekend volgens het werkelijke heersende klimaat. Deze fout werd later met veel kosten en een lelijke puist op het dak deels ongedaan gemaakt. Het gebouw is niet aantrekkelijk en maakt een onpersoonlijke, onaffe indruk. Het zou evengoed een ziekenhuis of inrichting voor geestelijk onvolwaardigen kunnen zijn. Geen eigen karakter. De versieringen zijn wel symbolisch juist, maar onaantrekkelijk en wederom niet berekend op ruimte en klimaat.

Er zouden meer bezwaren aan te voeren zijn. Het geheel schendt bovendien een bijzonder aantrekkelijke sfeer, zoals die voor deze bouw ter plaatse bestond. Ik zou dergelijke vergissingen niet kunnen verklaren, tenzij ik uit moet gaan van een poging van de bouwers en betrokkenen om de werkelijkheid te verdringen en zich een karakter aan te meten, dat niet in feite bestaat.

Elders in uw stad bouwde men een grote en luxe zaal, die in uiterlijk wederom de sfeer breekt van een oud en in zich zeer schoon stadsgeheel, opdat daar enkele dagen per week een aantal heren gewichtig kunnen zitten doen over zaken, die toch elders door anderen uiteindelijk besloten zullen worden.

Wilt u nog meer voorbeelden? Ik kan begrijpen, dat men de schijn van modern zijn wil aannemen, maar door deze

wijze van bouwen maakt men volgens mij alleen maar duidelijk, dat men zichzelf te romantisch vindt om innerlijk modernisme in de plaats van deze - met de omgeving vloekende - uiterlijke schijn van zakelijkheid te stellen.

In feite voert men uiterlijke charades op in de hoop, dat de essentie de mensen zal ontgaan. Dit geldt voor de bouwers en degenen, die zich een dergelijke gebruikspand laten ontwerpen, gelijkelijk.

Mijn raad: Bouw liever desnoods barok, wanneer dit beter past in het geheel en goochel de goegemeente geen zakelijkheid en doelmatigheid voor, die in wezen niet bestaat door het uiterlijk van uw werken te zakelijk en zo ook te onverteerbaar te maken.

x Dus het erkennen van het onaangename betekent niet, dat het in mij evenzo bestaat?

- Het betekent, dat het onaangename in feite bestaat, maar dat u het alleen zult erkennen, wanneer in u een soortgelijke neiging, angst e.d. bestaat. In de bouwwereld zul je dit dus b.v. het eenvoudigste erkennen - wat wij bespraken -, wanneer je in jezelf zakelijk genoeg bent om de feilen te registreren op zakelijk vlak en gelijktijdig een hunkering kent naar romantiek, zelfs wanneer die alleen naar buitentoe tot uiting komt.

Voor mij geldt dit laatste. Voor u ook, naar ik meen, omdat wij anders deze fouten niet zouden kunnen konstateren en de factoren, daarin betrokken, zouden kunnen begrijpen.

x Waarom dient men zijn intuïtie bij een contact met anderen te wantrouwen?

- Omdat men dingen als intuïtie beschouwt, die niet of niet geheel berusten op innerlijke waarnemingen, maar op onbewuste vooroordelen.

Men is bij een eerste contact soms geneigd iemand te beoordelen aan de hand van een niet goed geschoren zijn, een ladder in de kous of iets dergelijks, zonder dit te beseffen. Het zal u duidelijk zijn, dat dergelijke toestanden die voor u, dank zij onbewuste waarneming, een z.g. intuïtief waardeoordeel betekenen, buiten de wil van de persoon in kwestie kunnen ontstaan of voortvloeien uit omstandigheden, waarvan u geen enkele weet hebt.

Het zal u hiermede wel duidelijk zijn, dat vele z.g. intuïtieve beoordelingen van anderen op uiterlijkheden berusten en daarom geen juiste maatstaf kunnen vormen, ook al bent u zichzelf niet van deze waarnemingen en hun gevolg voor uw reactie op de persoon bewust.

Daarom zal men een dergelijk intuïtief oordeel nimmer t.a.v. personen als beslissend mogen beschouwen, doch zal men eerder moeten stellen: Dit is mijn eerste indruk. Ik zal hiervan uitgaan, daar het een relatie weergeeft tussen mij en de ander.

Zover mogelijk zal ik deze beoordeling aanvullen door objectieve waarnemingen om zo tot een werkelijk begrip te komen, zowel voor mijn oordeel als een werkelijk contact met de ander.

Zou men alleen op zijn intuïtie afgaan, dan zou men vaak personen afwijzen en verwerpen, zonder te weten waarom. Wat betekent, dat je jezelf contact-arm kunt maken zonder dat dit zin heeft of noodzakelijk is. Daarom is het beter op die intuïtie t.a.v. personen niet 100% te vertrouwen.

Wel zal men er gemeenlijk heel goed aan doen die eerste indrukken in gedachten te houden. Juist bij het opnemen van een zo normaal mogelijk contact met de ander zal men dan beseffen, waarom die intuïtie zo was en leren een onderscheid te maken tussen " intuïtie " voortkomende uit onbewuste waarnemingen van uiterlijkheden en intuïtie welke inderdaad op innerlijk besef berust.

Vergeet niet, dat het woord intuïtie een groot gebied omschrijft, waarin zowel onderbewuste factoren een rol spelen, als zelfs hogere geestelijke processen. Vraag je je bij een dergelijke indruk ook steeds weer af: Waarom formuleer ik dit niet op gekende feiten berustende oordeel juist zo? Zou het mogelijk ook iets anders kunnen beduiden?

Later zie je vaak duidelijker in, dat de indruk niet onjuist was, maar dat je daaraan, door onbekendheid of vooroordeel, een betekenis toekende, die niet juist was.

Op deze wijze kom je ook weer dicht bij een begrip voor je werkelijke ikje. Een mens, die bewuster wil worden, dient nu eenmaal allereerst zichzelf te leren kennen. Een mens, die vrij wil zijn, zal alleen enige vrijheid kunnen verwerven, wanneer hij zichzelf goed genoeg kent om te weten, wat hij nu eigenlijk werkelijk wil.

In uw wereld is de vloek van vele mensen, dat zij niet weten, wat zij eigenlijk willen en daardoor ook niet geheel beseffen, wat zij in feite doen. De toestand in Engeland is daar een mooi voorbeeld van: zij weten daar niet, wat zij werkelijk willen. Zij weten alleen, dat zij de kans niet willen lopen, dat een ander alles zal krijgen wat hij wil. Want daarop komt de gehele politieke crisis in dit land tot nu toe neer.

Ik meen, hiermede deze vraag beantwoord te hebben.

x Afgaande op uw formulering zou een houding van een kind tegenover een vreemde, waarbij de ratio een kleine rol speelt, een belangrijke aanwijzing kunnen betekenen. Zelfs van kleine huisdieren zegt men dit wel eens.

- Zij kunnen u inderdaad belangrijke aanduidingen geven, wanneer u precies weet, hoe het kind tot zijn reactie komt. Maar dat is vaak niet zo eenvoudig, als het lijkt. Voorbeeld:

Een kind is op 1 jarige leeftijd zeer onprettig behandeld door een man met een donker pak aan en een vlinder dasje.

Nu komt later een goede, prettige vriend van u met een donker pak en vlinderdas aan. Wat doet het kind, wanneer het de man nog niet kent? Het loopt weg of toont zich angstig.

U kunt nu stellen, dat dit kind duidelijk maakt, dat er met uw vriend iets niet in orde is. Maar het feit is, dat het kind associaties heeft tussen kleding en beleving. Het is zelf nog niet in staat onderscheid te maken tussen kleding en persoon en reageert op een uiterlijkheid.

Indien een kind dus afwijzend op een persoon reageert, moogt u stellen, dat daarvoor een reden zal zijn. Maar u dient zich ook af te vragen, welke die reden dan wel kan zijn. In ieder geval is het voor u geen reden een ander zonder meer af te wijzen of te veroordelen. Wel zou het voor u reden moeten zijn u af te vragen, waarom het kind juist zo en niet anders reageert.

De onbewuste associaties bij kinderen en meer nog bij dieren kun je moeilijk nagaan. Dus dient men zich daarop

ook niet te veel te verlaten. Nog een simpel voorbeeld:
Vele honden zijn er dol op postbodebenen te bijten.
Zijn postbodes dan allen slecht?

Mogelijk is er iets in de manier van lopen van deze mensen, in het feit ook dat zij zich steeds weer binnen het gebied wagen, dat de hond als eigen terrein beschouwt, dat hiervoor aansprakelijk is.

Mogelijk is het ook de wat haastige gang van de postbode, die de hond doet denken aan vlucht. Men kan dus niet stellen, dat de agressie van de hond betekent, dat de postbode niet deugt.

Duidelijk?

x Mijn persoonlijke ervaring: Ik liep zeer rustig en langzaam. Een hond kwam van een erf, liep achter een passerende wagen aan. Ik hoorde de hond wel, keek echter recht voor mij uit. Opeens echter voelde ik, dat de hond mij in de kuit beet.

- De eerste oorzaak was hier kennelijk, dat u geen aandacht gaf aan de hond. Deze was kennelijk zeer speels of agressief. Hij ging immers achter een wagen aan. Hij had dus de behoefte zich te laten gelden, aandacht te trekken.

Wat doet U? U blijft niet stilstaan, waarbij u voor de hond als object voor agressie onbelangrijk wordt, maar gaat in hetzelfde tempo door. U gedraagt zich echter ook niet als een mens, die aandacht heeft voor de vertoning van de hond. U geeft hem geen aandacht.

In hondentermen betekent dit, dat de hond, die volgens eigen besef, toch iemand is - u bent immers maar een vreemde - u even moet laten voelen, dat hij er is.

De beet, die u kreeg zal dan ook, tenzij u zeer scherp reageerde, geen scheurbeet zijn geweest, maar eerder een hap. Wat met de scherpe tanden van een grotere hond nog wel eens aan kan komen - ik geef het toe - maar die toch de huid praktisch niet doorbreekt.

De reactie was volgens mij typisch voor het gedrag van een hond, die geen bijzondere scholing in andere zin heeft ontvangen. Om de hond en zijn reacties te begrijpen, zoudt u iets van zijn ontwikkeling en geschiedenis af moeten weten.

Een hond heeft b.v. de neiging een bepaald gebied als zijn eigen territorium te beschouwen, waarin alleen zijn nest, rudelgenoten, of zijn mensen - vervanging voor rudelgenoten - zich mogen ophouden. Hij merkt dit gebied met reukvlaggen.

Ook stadshonden hebben de neiging dit te doen en wel in de onmiddellijke omgeving van hun woning, tenzij hier reeds door sterkere honden "beslag" op is gelegd. Een vreemde, die geen konkurrent is, zal bij een binnendringen over het algemeen aarzelend worden getolereerd, mits hij de hond aandacht schenkt, ofschoon hij in vele gevallen wel door houding en grommen wordt "gewaarschuwd".

Iemand, die echter zonder meer op hem afkomt of geen aandacht schenkt aan hem, schaaft hem in zijn gevoel van eigendom en aansprakelijkheid. Hij zal daarop agressief reageren. Blijft men stil staan, dan zal de hond gemeenlijk met grommen en / of kwispelstaarten duidelijk maken, dat hij geen moeilijkheden wil. Zo iets van: dit is mijn terrein. Je geeft dit toe? Goed dan, maar maak het niet te gek.

Hierbij wil ik er verder op wijzen, dat er honden zijn, die vals zijn gemaakt, doordat zij steeds weer in mensen teleur werden gesteld danwel gedresseerd werden op agressief optreden tegen een ieder, tenzij hun baas anders beveelt.

Honden, die teleurgesteld zijn in mensen, hebben de neiging tegen bepaalde typen feller te reageren en zelfs daar tegen eerder agressief te worden. Vraagt men na het waarom daarvan en zoekt men alles uit, dan blijkt gemeenlijk, dat het dier door iemand van een soortgelijk type, of - vaker nog - iemand met een soortgelijke reuk, is gekweld.

Er zijn voor een agressief gedrag van honden dus heel wat verklaringen te vinden, zonder dat wij daar intuïtie bijhalen. Reageert een hond op bovenzintuigelijke indrukken, dan is hij eerder schuw en trekt zich terug. Wel zullen de dieren in dergelijke gevallen door aanslaan de omgeving attent willen maken op hun indruk. M.a.w.: de reactie van kleine dieren is gemeenlijk instinctief en in overeenstemming met de gedragscode van het ras en zeker niet altijd ook intuïtief.

Omgekeerd zien wij dit eerder tot uiting komen. Wij zien soms honden, die normaal tegen elke vreemde agressief zijn, waakhonden zelfs, soms een bepaalde persoon na een eerste dreiging nog eens verwonderd opnemen. Daarna lijkt het wel, of de hond zegt: sorry, ik vind je toch wel leuk, en begint te kwispelstaarten. Hij laat dan vaak toe, dat hij door deze persoon aangeraakt wordt, of probeert zelfs een dergelijke attentie uit te lokken. Dit geldt ook in gevallen, dat de hond voor zijn eigenaars onbetrouwbaar is. Opvallend is dat de hond in dergelijke gevallen vaak bereid blijkt een ieder aan te vallen, die deze persoon zou bedreigen, zijn eigen baas niet uitgezonderd.

In dit geval is er vaak sprake van een contact in uitstraling tussen de persoon in kwestie en het dier. (Hierna volgt een uiteenzetting van de hondenpsychologie en gebruiken.)

Ik moet besluiten: Ik hoop u duidelijk te hebben gemaakt, dat vrijheid en bewustwording in het leven waarden zijn, die veelal samengaan. Nog enkele raadgevingen:

Indien u iets doet, dat niet geheel volgens verwachting uitvalt, heeft het geen zin anderen te willen bewijzen, dat je toch goed hebt gedaan. Verander je benadering en probeer een volgende maal gemaakte fouten te vermijden.

Men gaat uit van het bestaan van een wet, waaraan een ieder heeft te gehoorzamen. U draagt een wet in U. Deze zie ik eerder dan alle wetten, die mensen verkondigen, als de ware wil Gods. Houdt u daarom allereerst aan uw innerlijke waarden.

Normen veranderen, de innerlijke waarheid is echter altijd weer dezelfde, wanneer je bewustzijn zich ver genoeg ontplooit. Wat gisteren immoreel was, heet nu moreel en omgekeerd, je innerlijke besef oriënteert zich echter steeds weer op de innerlijke waarheid, die een benadering van de tijdloze waarheid Gods betekent.

Hiermede moet ik besluiten. Hopelijk heeft u in mijn betoog iets gevonden, wat voor u van betekenis was.

Goeden avond.

vragen sterk bekort.

-0-0-0-0-0-

d.d. 1 maart 1974